

המזל

10.05.2013 • א' ניסן תשע"ג

רכילות:
יאר נתניהו
גלעד שליט
וסתיו שפיר
38 |

אורות:
מתקרבים
לחרדים
בברים בעיר
46 |

אוכלים:
פיני מפתיע
בשבועות | 44

במה אחת

בלי להסכים כמעט על שום דבר, הקימו ד"ר דבורה הברמן וקאדר הריני תיאטרון ישראלי-פלסטיני משותף | שמעלה עכשיו הצגה בעברית ובערבית עם שחקנים משני העמים | 24

למשחק החיים

קאדר הריני היה סטודנט מרמאללה שלא רצה לפגוש ישראלים • ד"ר דבורה הברמן לימדה באוניברסיטאות מובילות בישראל ובארצות הברית והקימה את קבוצת 'נשות הכותל' • דבר לא חיבר ביניהם מלבד אהבתם המשותפת לבמה • שלוש שנים אחרי שהקימו את התיאטרון היהודי-ערבי היחיד בירושלים, הם מעלים את הצגתם Take Away, שמספרת על קבוצת אנשים החיים במזבלה שמתחנניה מסתתר מקום קדוש

✪ אשר קשר ✪ צילום: רפי קוץ

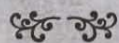
היתה כיפה אדומה". והריני ממרר לתקן: "אצי לנו קוראים לזה 'סמלה אדומה'".
יש להצגה משמעות פוליטית?
"ברור, יודע בדיוק איך חיים הפלסטינים ובאיזה מצב".

"אבל מדובר בחוויה עולמית, לא רק פלסטינית", מתערכת הברמן. "שלא תחשוב שגם על הגושא הזה לא היו ויכוחים. על כל דבר יש ויכוחים".
"אני אומר לכל הקיצוניים אצלכם שערבי טוב הוא ערבי עם עט, ולא ערבי מת", אומר הריני. "אני ערבי פלסטיני ואני חי כאן ואמשיך לחיות כאן למרות הכיבוש שלכם. אני לא אוהב את המדינה הזו ואני חושב שהיא ריבאה אותנו, הפלסטינים, אבל אני לא אדם שיכול להחזיק אקדח או לנהוג באלימות. אז אני עושה את מה שאני יודע לעשות הכי טוב - תיאטרון".

"יש בינינו איידיאולוגיה כמעט בכל דבר ויש הרבה מתח", מודה הברמן, "אבל בעינינו האמנותיים אנחנו מנסים בלי הפסקה להגיע למכנה משותף. אני לא מנסה לשכנע אותו להשתנות, אלא לבסות לחיות יחד. המטרה שלנו היא ליצור משהו אמיתי מהרעות השור נוח, ולמרות הרעות השונות".

כשבוע הבא יעלו הברמן, הריני ושלוש שחקניות של YTheater - דנה גלסר, פיראא וירן וסיון בן-ישעיה - את המחזה Take Away, שיתוף פעולה של מוסלמים, יהודים, נוצרים ואפילו דרוזים החשה שהיא פלסטינית.
Take Away הוא מחזה קומי-טרגי שערך סק שבבר, בפיתוח, בכיכוב ובבימוי, זה סיפור על זמנת והמכונה 'החאב' שפולשת לקהילת מלכטי וכל החיים במזבלה על גבעה קרובה. תוכניתה לפתח ולחלק את הקרקע הקרובה שהמיימת לגרש אותם מהמקום הודיעת בהם ריבים ומחלוקות. על הבמה מדברים עברית וערבית והקהל נקרא להשתנות בה באופן פעיל. הברסנה "ראינו כבר בהצגה הקודמת שלנו איך נוצרים כקהל שיתופי פעולה של תרגום הדדי, יהודים וערבים. הצורה החדשה היא חלק מהעניין".

ד"ר הברמן: "צריך לגשת לסכסוך ולפתוח אותו. זה מתחיל בשיתוף פעולה כמו שלנו, שמתעסק בזבל האישי והאנושי, באהבות ובכאבים, ברצונות ובשאיפות. מתי כבר יבינו את זה שם למעלה?"

הריני: "אני אומר לכל הקיצוניים אצלכם שערבי טוב הוא ערבי עם עט, ולא ערבי מת. אני לא אוהב את המדינה הזו ואני חושב שהיא דיכאה אותנו, הפלסטינים, אבל אני לא אדם שיכול להחזיק אקדח או לנהוג באלימות. אז אני עושה מה שאני יודע הכי טוב לעשות - תיאטרון"

"ובל הוא נושא שמחבר את כל בני האדם", מסכינה ד"ר בונה דבורה הברמן, אחת מצמד המייסדים של קבוצת התיאטרון YTheatre - התיאטרון הישראלי-פלסטיני הראשון בירושלים. "הוא משקף את היחס לחומר וגם את היחס לוולת. האדם האחר הוא זבל, אמצעי, זורקים אותו כשלא צריך".
"ברקנו כמובן איך זה מתבטא בסכסוך הערבי-יהודי", מוסיף שותפה קאדר הריני, פלסטיני חושב אבוריתור, "ומתוך חוסר הסכמה על שום דבר יצרנו ביחד מחזה שמשמיע את הקולות של כולנו. כל דמות במחזה היא תרבות של הרבה אנשים, משני הצדדים, שעברו יחד בסדראות שלנו".

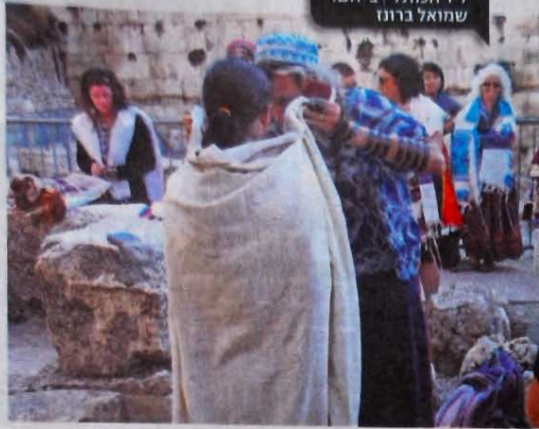
"החיים בזבל", היא המסקנה שאליה הגיעו אחרי שלוש שנות פעילות חקירה אינטנסיבית. המחזה שלהם Take Away, שמתרחש במזבלה הנמצאת על מקום קדוש, משמש מודל אידיאלי לשלום שנקרם בימים אלה בין פלסטינים לישראלים בקבוצת התיאטרון הקטנה, הפועלת כבר שלוש שנים בלבד לכו של הסביבה - ירושלים. להברמן, ילודת קנדה, ולהריני, ילודת הכפר חומה שליד ירושלים, אין שום רקע משותף, אין ביניהם כמעט הסכמה, הרעות הפוליטיות שלהם מקוטבות והם מתווכחים ללא הרף. אבל יש ביניהם המון הערכה, כבוד הדדי ורצון להגשים רעיון משותף, אוסופי למדי. עכשיו, אחרי שלוש שנים של עבודה משותפת, הם יוצאים עם הצגתם לקהל. מיום המישי האב יוצג המחזה שכתבו יחד באולם ימק"א ובתיאטרון החאב.

תרגיל כיפה אדומה

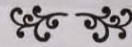
"השבוע ברחללה למחור אמנות", מספר הכי רמן, "אבל גילינו שאין לנו שום רקע תרבותי משותף. כאילו היתה פעורה בינינו תחום וכל יצירה שרצונו לצטט ממנה קארר לא הכיר. בטושו של דבר היצירה היחידה ששנינו הכרנו

למשחקן החיים

ליד הכותל | צילום:
שמואל ברטו

הברמן: "היינו 25 נשים עם ספר תורה, והתחלנו להתפלל בצנעה ליד הכותל. בהדרגה התחילו גברים לבושים בשחור להתכנס ותוך כמה שניות הם פרצו את המחיצה והקיפו אותנו באיומים"

עזוב, בטח הלכת בגלל הבהורות. "איוה בחורות? בשנה הראשונה שלי בחוג לתיאטרון באוניברסיטת רמ"א ללה היו 12 גברים ושתי בנות. בשנה הבא כבר הצטרפו יותר בנות, אז ביקר שתי לחזור שנה אחרת", צוחק הריני.

סיר לחץ

עם תום לימודיו עבר הריני בתיאטרון הקומדי של אל-עזריה והעביר חוגי תיאטרון בבית לחם וברמאללה. כמו כן שיחק בהצגות בתיאטרון אל-קסבה שבמזרח ירושלים, ובאל-חכוואטי - התיאטרון הלאומי הפלסטיני. "תקופה מסיימת ניהלתי את התיאטרון באל-עזריה, אבל גיליתי שאולי אני שחקן ובמאי טוב, אבל מנהל גרוע".

הקמת גדר ההפרדה ב-2008 יצרה בעיות קשות לכל מי שגר בצד המזרחי שלה, והריני התקשה להגיע להצגות שלו. במקום זה הוא החל לעבוד בבתי קפה בירושלים והמשיך את קריירת המשחק שלו על אש קטנה. אז גם הגיע לראשונה לכנס של 'מרבדים אמנות'. "האמת היא שלא רציתי להתערבב עם ישראלים, אבל היה לי חבר שחקן ששכנע אותי לבוא ורווקא נהגתי מאוד. שם גם פגשתי לראשונה את בונה. אני זוכר שמאוד התרשמתי ממנה - ראיית יש יש בה משהו מיוחד למרות שהיא ישראלית ושמעתי לעצת החבר שלי, שאמר לי לחפש בכנס הזה רק רבדים טובים.

"הרגשתי שיש בי המון לחצים שאני חייב להוציא. עבודי התיאטרון הוא כמו שסתום של סיר לחץ. אם לא היה לי את התיאטרון בטח הייתי משתגע, או החלטתי רווקא לרבר ולהשמיע חש בתי לעצמי, מה הטעם לעמוד ולרבר מבחוץ כשאני אחר לא שומעני אני רווקא

אכנס לתוך המעגל וארבר שם". כשהשיחה מתגלגלת בלי כוונה ליי חסי ישראלים-פלסטינים, האש הקטנה הזו שדולקת כל הזמן מתחת ליחסיים שלהם נדלקת והופכת לשריפה, ואפיי לו נשפכת אליה טיפה קטנה של דלק פוליטי. "את מבינה שאני חי תחת כיבוש", הוא פונה פתאום בתוכחה אל הברמן. "בעיניי השלטון הזה לא חוקי בעליל. את יודעת כמה זמן לא ראיתי את אמא שלי בגלל גדר ההפרדה שלכם? כואי תפגיני איתי נגד הגדר שמפרידה ביני לבין אמא שלי".

"אני זוכרת איך קארר נכנס למעגל והחל לרבר", מתעקשת הברמן לחזור לנושא שלשמו התכנסנו. "מאוד הר" שים אותי שהוא היה מוכן להיות פתוח ולשמוע אחרים. נכון שהוא עקשן, אבל הוא מוכן לפתוח את הראש ואת הלב".

אבל זה היה רק במפגש השלישי של 'מרבדים אמנות'. בשנת 2010, כשהש" גיים החליטו לעבוד יחד, "שום דבר לא היה מתוכנן. לא ידענו מה נעשה ואיפה נעשה את זה, אבל החלטנו להתחיל לעבוד עם שחקנים יהודים וערבים ול" ראות מה ייצא מזה. ולתדהמתנו הגיעו המון אנשים, כיניהם גם פלסטינים.

"אתה גם חייב להבין שבמזרח יורי שלים לא ממש יודעים מה זה תיאטרון ולא ממש יוצאים בערב. לעומת זאת, ברמאללה ובחברון יש תיאטרון נהדר ושם גם מקובל לצאת לכילויים. אתה צריך לראות מה זה תיאטרון ברמאללה - מפוצץ שם. הם לא רואים את החצן ממטר".

וכך התחילו השניים לעבוד, מעור דרים מהצלחת Freeze, המחזה הרא" שון שהעלו יחד לפני שנתיים, והקימו את פרויקט YTheater - תיאטרון ישראלי-פלסטיני. מלבד ההצגות הם גם מעבירים בו סדנאות תיאטרון לבני נוער ולצעירים.

קארר: "השקענו מאוד בהצגה הזו, אבל הבעיה העיקרית שלנו היא היצי" בות של השחקנים. כי מופעל על שתי קניות פלסטיניות המון לחץ לא לה שתתף בפרויקטים כאלה עם יהודים וישראלים. כל הזמן נכנסים ויוצאים שחקנים. אתה חושב שמצאת כוכב או כוכבת, ואז הם נעלמים בגלל לחץ המשפחה, בן הזוג או הסביבה".

"זה לא ייפטר מח", מודה הברמן, ספק מתכוונת לוויכוח שלה עם הריני, ספק לחוסר בשחקניות ערביות וספק לבעיה הפלסטינית כולה, "אבל אני אומרת שצריך לגשת לסכסוך ולפתוח אותו. זה מתחיל בשיתוף פעולה כמו שלנו, שמתעסק בזבל האישי והאנושי, באהבות ובכאבים, ברצונות ובשאיפות מתי כבר יבינו את זה שם למעלה"

הריני והברמן. "ניסיון
ליצור משהו משותף
למרות הדעות השונות"

